

Onderwerp: Sociale Basis

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl

Cluster: Maatschappelijke Ontwikkeling

Portefeuille: Welzijn, Samenleven, Sport,
Digitale Inclusie

Portefeuillehouder: Faouzi Achbar MBA MSc

Van: A. Goedendorp, A.M. Smit en R. Mejres

Telefoon: 14 010

E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2511-2757 25bo009214

Datum: B&W 2 december 2025

Bijlage(n): 1

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief? /Waarom nu voorgelegd?

Het college heeft het bijgevoegde Richtinggevend kader voor de Sociale Basis in concept vastgesteld. Dit kader dient als uitgangspunt voor het opstellen van een nieuw beleidsplan voor de Sociale Basis. De raad zal dit beleidsplan uiterlijk eind 2026 kunnen vaststellen. Om tot een evenwichtig en breed gedragen beleidsplan te komen, hecht het college eraan input vanuit de raad mee te nemen in de verdere uitwerking. Wij nodigen de raad uit om middels een debat haar zienswijzen ten aanzien van het Richtinggevend kader voor de Sociale Basis te geven.

Bij het nieuwe beleidsplan hoort een subsidieregeling die de Sociale Basis ondersteunt. De raad heeft hierover de motie 'Naar één subsidieregeling voor de Sociale Basis' (24bb3648) aangenomen. Naar aanleiding van de motie is onderzocht of en in hoeverre subsidieregelingen kunnen worden geïntegreerd. In deze brief deelt het college de conclusies. Het college stelt voor de motie hierna als afgedaan te beschouwen. Ook stelt het college voor om met het bijgevoegde Richtinggevend kader de toezegging 'om te komen met een nadere uitwerking van de voorstellen uit het initiatiefvoorstel, samen met een voorstel over de Sociale Basis' (25bb006137) als afgedaan te beschouwen.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen

- Motie 'Naar één subsidieregeling voor de Sociale Basis' (24bb3648)
- Toezegging 'om te komen met een nadere uitwerking van de voorstellen uit het initiatiefvoorstel, samen met een voorstel over de Sociale Basis' (25bb006137)

Toelichting:

Van Heel de Stad naar de Sociale Basis

In november 2020 heeft de raad het beleidsplan 'Heel de Stad' vastgesteld. Dit plan vormt het kader om Rotterdammers in de periode tot en met 2026 te voorzien van maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp. In april 2024 is dit kader aangevuld met het integraal plan 'Passende zorg voor Heel de Stad'. Voor de periode vanaf 2027 dient een nieuw beleidsplan te worden vastgesteld.

Om antwoord te kunnen geven op de huidige maatschappelijke vraagstukken rond maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp wordt geschreven aan meerdere nieuwe plannen die 'Heel de Stad' op zullen volgen. Het Richtinggevend kader voor de Sociale Basis is de eerste van de nieuwe plannen. Het Richtinggevend kader voor de Sociale Basis heeft op het gebied van Jeugdzorg en WMO nadrukkelijk een smallere scope dan het geldende beleidsplan 'Heel de Stad', maar legt daarentegen wel meer domeinoverstijgende verbindingen met onder andere gezondheid, cultuur, sport en de wijken. Voor Jeugdzorg en WMO zullen op een later moment nieuwe plannen worden toegezonden.

We kiezen voor een knip ten opzichte van het geldende beleidsplan 'Heel de Stad'. Die knip biedt meer ruimte voor lokale initiatieven, voor maatwerk per wijk, ondersteunt gemeenschappen en zet in op de beweging van duurdere zorg naar preventie in de wijk. De keuze om het Richtinggevend kader voor de Sociale Basis als eerste van de nieuwe plannen te presenteren heeft een aantal redenen:

1. Het is het Rotterdamse antwoord op de opdracht van het rijk aan gemeenten om een beleid te ontwikkelen voor de Sociale Basis, zoals verwoord in de [Kamerbrief over aanpak Sociale Basis inclusief Mantelzorgagenda 2023-2026 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#). In de door het rijk beoogde aanpak komen inzet voor de Jeugdwet, de Wet Publieke Gezondheid en de WMO samen met afspraken uit landelijke akkoorden, onder meer IZA/GALA;
2. Het is een antwoord op een aantal Rotterdamse politieke besluiten (w.o. motie 'Naar één subsidieregeling voor de Sociale Basis', initiatiefvoorstel 'Voor Rotterdammers, Door Rotterdammers', rapport Ombudsman 'Omarm me', de cultuurtransitie, de herijking van Wijk aan Zet en de nieuwe Verordening op de Wijkraden);
3. Er is maatschappelijke urgentie. Binnen het sociaal domein leeft onder partijen en initiatiefnemers een grote behoefte aan een nieuwe richting. Niet alleen een nieuwe inhoudelijke richting, ook hebben we de intentie om acute knelpunten in de financiering van voor de stad belangrijke organisaties op te lossen (uiterlijk in 2027). In de raad is in dit kader veelvuldig stil gestaan bij het kinderparadijs Meidoorn, de rol van vrijwilligersorganisaties, de meerwaarde van sociaal ondernemers, enz. Met dit Richtinggevend kader voor de Sociale Basis geven we deze organisaties duidelijkheid over de richting die we op willen gaan; en
4. Tot slot sluiten we met de Sociale Basis aan bij de wetswijzigingen op het gebied van lokale participatie (Wet versterking participatie op decentraal niveau). Dat wil zeggen: dit kader is geen directe uitwerking van deze wet, maar de geest van de wet is dat er meer ruimte moet komen voor burgers om lokaal te kunnen participeren. Het kunnen vormgeven van de Sociale Basis in de eigen wijk draagt naar onze mening bij aan die doelstelling.

Afdoening motie 'Naar één subsidieregeling voor de Sociale Basis'

De raad heeft verzocht in de motie 'Naar één subsidieregeling voor de Sociale Basis' (25bb006137): "te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de bestaande regelingen en subsidies binnen de Sociale Basis (o.a. Couleur Locale, Lokaal Budget, Right to Cooperate, Bewonersinitiatieven, Huizen van de Wijk, Jeugdpreventie en Armoede en GALA-middelen) zoveel mogelijk te bundelen in één subsidieregeling voor de verschillende gebieden en wijken en indien mogelijk toe te werken naar één regeling voor de Sociale Basis."

Op basis van deze motie is onderzocht of en hoe het mogelijk is om de bestaande regelingen en subsidies binnen de Sociale Basis zoveel mogelijk te bundelen in één subsidieregeling voor de verschillende gebieden en wijken. Deze aanpak sluit aan bij de lijn die eerder is ingezet in de collegeafdoening van het initiatiefvoorstel 'Voor Rotterdammers, door Rotterdammers' (25bb004057), waarin wij reeds aangaven dat veel elementen uit het initiatiefvoorstel zullen worden betrokken bij de verdere ontwikkeling van het Richtinggevend kader en de subsidieregeling.

Onze conclusie is dat het mogelijk is om een aantal subsidieregelingen te integreren. Daarbij willen we zowel subsidieregelingen samenvoegen, als ook slimmer, eenvoudiger en doelgerichter investeren in de Sociale Basis. Het doel is om de Sociale Basis van Rotterdam te versterken als fundament van een veerkrachtige stad. Dat doen we door preventie, vroegsignalering en collectieve aanpakken centraal te stellen en meer ruimte te geven aan lokale initiatieven.

Het Richtinggevend kader Sociale Basis vormt de inhoudelijke en bestuurlijke basis voor de uitwerking van op termijn één integrale subsidieregeling. Het kader beschrijft de koers, kernwaarden en keuzes die richting geven aan deze integratie. De komende maanden werken wij dit verder uit, samen met partners, bewoners en maatschappelijke organisaties.

Brede participatie

Om te komen tot dit Richtinggevend kader hebben we het afgelopen jaar een intensief en participatief proces doorlopen met bewoners, professionals en maatschappelijke organisaties.

Tijdens een eerste conferentie hebben we gezamenlijk opgehaald wat er leeft in de stad en welke waarden richtinggevend moeten zijn voor de investeringen die we doen. In een discussienotitie zijn vervolgens keuzes en dilemma's verder uitgewerkt, waarna we tijdens een tweede conferentie en diverse bijeenkomsten de bestuurlijke uitgangspunten hebben aangescherpt. In september zijn de commissies ZWCS en WIOSSAN tijdens een informele benen-op-tafelsessie meegenomen in verschillende denkrichtingen.

Deze werkwijze — ontwerpend, lerend en samen met de stad — vormt de basis voor de verdere ontwikkeling van beleid, regeling en uitvoering. Daarmee geven we vorm aan onze toezegging in de afdoening van het initiatiefvoorstel om sociale initiatieven structureel te betrekken bij beleidsontwikkeling en evaluatie, onder andere via sessies en gerichte gebiedsgesprekken.

Het Richtinggevend kader in het kort

Het Richtinggevend kader legt de ontwikkelrichting vast voor de ondersteuning en versterking van de Sociale Basis. Het beschrijft de maatschappelijke doelen, kernwaarden en strategische bewegingen die de komende jaren leidend zijn.

De Sociale Basis vormt het fundament waarop beleidsterreinen zoals armoede, jeugd, sport, participatie, cultuur, welzijn en zorg samenkomen. Inmiddels heeft het domeinoverstijgend werken ook breder steun gekregen; in dit kader benoemen we het advies van de kwartiermaker Transitie Cultuur. De samenhang van al deze ontwikkelingen komt samen in de Sociale Basis; domeinoverstijgend werken wordt als een belangrijk uitgangspunt voor het hele sociale domein omarmd. Hiermee ligt de weg open voor lokale initiatieven, sociaal ondernemers, culturele instellingen en andere maatschappelijke instellingen om hun brede meerwaarde in te zetten en nieuwe netwerken te organiseren. Domeinoverstijgend werken betekent samenwerking over de grenzen van beleid, financiering en uitvoering heen, met één gezamenlijke opgave: wat heeft deze wijk, deze gemeenschap, deze inwoner nodig om tot bloei te komen?

We maken hierbij ook gebruik van de ervaringen zoals opgedaan in de Pilot Bestaanszekerheid, die in twee wijken tot positieve resultaten heeft geleid en wordt uitgerold naar meer wijken. Ook de lessen uit het praktijkgericht onderzoek in Bospolder-Tussendijken kunnen in dit programma worden vertaald naar beleid, werkwijzen en financieringsmethoden. Met de ontwikkeling van beleid en werkwijzen voor de Sociale Basis wordt een belangrijke stap gezet om de beweging van sociaal beleid in Wijk aan Zet verder aan te jagen: het ondersteunen van lokale initiatieven wordt de voorwaarde voor accounthouderschap in de ambtelijke organisatie en de wijkraden krijgen een duidelijke rol in het beoordelen van subsidieaanvragen voor de integrale regeling. Opdrachten aan professionele organisaties komen tot stand op basis van consultatie en zijn aanvullend op de lokale infrastructuur in plaats van andersom.

De belangrijkste keuzes zijn:

- **Naar één integrale, domeinoverstijgende subsidieregeling Sociale Basis.**
De huidige regelingen worden stapsgewijs gebundeld tot één toegankelijk, samenhangend instrument dat veerkracht, gemeenschapskracht en samenwerkingskracht stimuleert. Hierbij moet aandacht besteed worden aan de juridische gevolgen: invoering subsidieplafonds en eventueel daaruit voortvloeiende beëindiging van structurele subsidierelaties. Hierbij zetten we prikkels in om samenwerking tussen partijen te stimuleren.
- **Meer middelen voor preventieve en collectieve inzet.**
Vanaf 2027 en verder zetten we sterker in op preventie, collectieve oplossingen en gemeenschapskracht.
- **Ruimte voor lokaal maatwerk binnen stedelijke kaders.**
Doelen zijn stedelijk vastgesteld, maar de invulling verschilt per wijk afhankelijk van context en behoefte en aanwezige netwerken.
- **Meer ruimte voor herkenbare laagdrempelige plekken per wijk.**
Elke wijk heeft ten minste één laagdrempelige plek waar bewoners terecht kunnen voor ontmoeting, ondersteuning en initiatieven. Er is ruimte voor erkenning en financiering van Plekken van Waarde, sociale initiatieven die zo'n laagdrempelige plek organiseren.
- **Herziening van contracten en middelen.**
Contracten worden geleidelijk afgestemd op de doelen en kernwaarden van de Sociale Basis, binnen de regelgeving die hiervoor van toepassing is.

- **Integrale gebiedsbudgetten.**
We ontwikkelen integrale gebiedsbudgetten die op wijkniveau kunnen worden ingezet, waarbij gebiedsorganisatie en wijkraden aandeelhouders zijn.
- **Samenwerking als voorwaarde.**
We stellen als uitgangspunt dat partners elkaar versterken en samen met de gemeente bouwen aan de transformatie. Samenwerking tussen formele en informele partijen is aantoonbaar vereist.

Wat betekent dat voor de subsidies en contracten?

Bij de uitwerking van de integrale subsidieregelingen en contracten geven we betekenis aan de volgende punten:

- **Dichter bij de leefwereld van Rotterdammers**
We kiezen voor minder schotten, minder loketten en meer ruimte voor maatwerk. Zo kunnen we beter aansluiten bij wat er écht speelt in buurten en bij de mensen die daar dagelijks het verschil maken. Belangrijk daarbij is dat we belemmeringen voor bewoners en kleine initiatieven zoveel mogelijk wegnemen. Veel goede ideeën ontstaan in de wijk zelf, maar komen niet altijd van de grond door ingewikkelde regels of versnipperde financiering. We willen procedures vereenvoudigen en meer vanuit de inhoud en lokale behoefte handelen in plaats van vanuit regels.
- **Domeinoverstijgend werken als sleutel**
We zetten in op samenwerking over de grenzen van beleidsterreinen, afdelingen en organisaties heen. Dat vraagt om nieuwe vormen van samenwerking — tussen gemeente, welzijnsorganisaties, zorgpartners, scholen, woningcorporaties, ondernemers én bewoners zelf. Het betekent ook dat we de traditionele scheidslijnen in financiering, verantwoording en organisatie waar mogelijk doorbreken. Alleen zo kunnen we écht duurzaam verschil maken.
- **Slimmer investeren: middelen, partnerschap en continuïteit**
We onderzoeken herallocatie van budgetten om geld daar te laten landen waar dat het meeste maatschappelijke rendement oplevert. Daarnaast willen we op een vernieuwende manier samenwerken met fondsen en maatschappelijke investeerders. Door krachten te bundelen kunnen we meer doen met de middelen die er zijn en tegelijkertijd innovatie stimuleren.
- **Balans tussen zekerheid en wendbaarheid**
Binnen de wettelijke kaders verkennen we meerjarige financiering, met behoud van flexibiliteit voor experimenten, innovatie en snelle inzet waar de situatie daar om vraagt.
- **Minder administratie, meer inzicht**
We verminderen de administratieve lasten en richten ons op monitoring die inzicht geeft in maatschappelijke opbrengst in plaats van controle. We willen weten wat werkt, zodat we daarop kunnen doorgaan — en durven stoppen met wat geen verschil maakt.

De komende jaren gaan we verder met het concretiseren van het Richtinggevend kader en werken de keuzes verder uit langs vijf actielijnen, die samen de beweging van visie naar uitvoering vormgeven:

- Actielijn 1 - Naar een integrale subsidieregeling Sociale Basis

In lijn met de motie, gericht op samenhang, eenvoud en preventieve inzet.

- Actielijn 2 - Werkatelier Sociale Basis (Proofs of Concept)
Praktijkgericht leren en ontwikkelen in de stad
- Actielijn 3 - Gebiedsgerichte samenwerking
Versterken van lokale ecosystemen en vergoten van het lerend vermogen in wijken.
- Actielijn 4 - Beleid, inkoop en sturing
Vertaling van de praktijkopbrengsten naar beleid, inkoopvormen en contractering.
- Actielijn 5 - Verankering en uitvoering
Borging richting het nieuwe Rotterdamse zorg- en welzijnsstelsel per 2028.

Deze actielijnen worden in samenhang uitgewerkt, met actieve betrokkenheid van partners en bewoners. De raad wordt halfjaarlijks geïnformeerd en betrokken via 'benen-op-tafel'-sessies om wensen en bedenkingen op te halen.

Met dit Richtinggevend kader zetten we een stap naar een overheid die dichterbij mensen staat, domeinoverstijgend werkt en ruimte maakt voor de kracht van de stad zelf. Dit is een gezamenlijke opgave van gemeente, partners en bewoners. Alleen samen kunnen we bouwen aan een Rotterdam waarin iedereen meedoet, bijdraagt en zich thuis voelt.

Dwarsverbanden met andere beleidsterreinen

De vaststelling van het Richtinggevend kader en de afdoening van de motie hebben consequenties voor het gemeentelijke beleid op de navolgende vijf domeinen:

1. Sociale cohesie: denk aan welzijn, samenleven, exploitatie wijkrestaurants en (deels) huizen van de wijk
2. Bestaanszekerheid: denk aan armoede en maatjesprojecten
3. Kansengelijkheid: denk aan vrijwilligerswerk, couleur locale, stedelijk welzijn (o.a. levensbeschouwelijke organisaties), taal
4. Pedagogische omgeving: denk aan lokale culturele, sport- en spelactiviteiten, leerondersteuning, mentoring
5. Fysieke en mentale gezondheid: denk aan jeugdpreventie, gezondheid & leefstijl, mentale gezondheid jongeren

In de verdere uitwerking komen we nader te spreken over deze dwarsverbanden.

Tot slot

We merken op dat dit slechts een Richtinggevend kader is en dat de mate waarin er consequenties zijn, met dit kader nog niet worden vastgesteld. In het licht van de aankomende verkiezingen vinden we dit ook belangrijk. Dit geeft een nieuwe coalitie ruimte om eigen afwegingen in te brengen en accenten te plaatsen die recht doen aan de verkiezingsuitslag en het nieuwe coalitieakkoord.

Het finale besluit over de Sociale Basis zal eind 2026 genomen kunnen worden door de raad.

5. Voorstel aan de raad

Met dit Richtinggevend kader zetten we een stap naar een overheid die dichterbij mensen staat, domeinoverstijgend werkt en ruimte maakt voor de kracht van de stad zelf. Wij zien dit als een gezamenlijke opgave van bewoners, partners en gemeente. Alleen samen kunnen we bouwen aan een Rotterdam waarin iedereen meedoet, bijdraagt en zich thuis voelt.

Wij vragen u:

- Kennis te nemen van het Richtinggevend kader voor de Sociale Basis als inhoudelijk en bestuurlijk fundament voor de komende jaren en middels een debat in de raad uw input mee te geven;
- De motie 'Naar één subsidieregeling voor de Sociale Basis' (24bb3648) als afgedaan te beschouwen.
- De toezegging 'Vertrouwen in sociale initiatieven vanuit de stad' (25bb006137) als afgedaan te beschouwen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Het huidige programma wordt ontwikkeld binnen de financiële kaders van de begroting 2026. Uitwerking van de benodigde investeringen zal worden verwerkt in de begroting 2027 en verder. Een voorstel voor een nieuwe integrale subsidieregeling zal worden uitgewerkt, bestaande regelingen en structurele subsidies zullen worden beëindigd en eventueel geïntegreerd worden in de Sociale Basis.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten

Bijlage(n):

1. Richtinggevend kader voor de Sociale Basis (concept).